

Republica Moldova
CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIE

DE INADMISIBILITATE

a sesizărilor nr. 241g/2024 și nr. 259g/2024

privind excepțiile de neconstituționalitate a articolului 11 alin. (3) lit. b) din Legea
insolvabilității nr. 149 din 29 iunie 2012

*(neluarea în calcul a creanțelor asociaților debitorului la constatarea
insolvabilității debitorului [2])*

CHIȘINĂU

28 iulie 2025

Curtea Constituțională, judecând în componența:

dnei Liuba ȘOVA, *președinte de ședință*,
dlui Nicolae ROȘCA,
dlui Serghei ȚURCAN,
dlui Vladimir ȚURCAN, *judecători*,
cu participarea dnei Iulia Vartic, *asistent judiciar*,

Având în vedere sesizările înregistrate la 5 decembrie 2024 și, respectiv, la 13 decembrie 2024,

Examinând admisibilitatea sesizărilor menționate,
Având în vedere actele și lucrările dosarului,
Deliberând la 28 iulie 2025, în camera de consiliu,

Pronunță următoarea decizie:

PROCEDURA

1. La originea cauzei se află sesizările privind excepțiile de neconstituționalitate a articolului 11 alin. (3) lit. b) din Legea insolvenței, ridicate de dl avocat Ghenadie Tatarciuc, în interesele dlui Ruslan Berlinschi, în dosarul nr. 2i-1029/2023, și de dl avocat Andrei Iosip, în interesele dlui Ruslan Alass, în dosarul nr. 2i-123/2024, ambele pendinte la Judecătoria Chișinău, sediul central.

2. Sesizările privind excepțiile de neconstituționalitate au fost trimise la Curtea Constituțională de doamnele judecătore Mihaela Scripliuc și Natalia Iordachi de la Judecătoria Chișinău pe baza articolului 135 alin. (1) literele a) și g) din Constituție.

3. Având în vedere identitatea de obiect a sesizărilor, Curtea a decis conexarea lor într-un singur dosar, pe baza pct. 18 din Regulamentul Curții Constituționale privind procedura de examinare a sesizărilor, căruia i-a atribuit numărul 241g/2024.

ÎN FAPT

A. Circumstanțele litigiilor principale

Dosarul nr. 2i-1029/2023 (sesizarea nr. 241g/2024)

4. Prin Încheierea Judecătorei Chișinău, sediul central, din 2 ianuarie 2024, s-a admis cererea de intentare a procesului de insolvență depusă de SRL „Kass Expo Cargo” în privința debitorului SRL „Kass Expo International Corp”, s-a instituit perioada de observație a debitorului și s-a desemnat un administrator provizoriu.

5. Ulterior, la cererea introductivă s-au alăturat mai mulți creditori, printre care și dl Ruslan Berlinschi, asociat al debitorului cu o parte socială de 61,5% din capitalul social. Acesta menționează că are creanțe față de debitor ce derivă din: (i) dreptul la dividende; (ii) dreptul asociatului la o parte din active în caz de dizolvare și lichidare a societății; (iii) dreptul la chirie ce derivă din contractele de locațiune a unor imobile pe care societatea debitoare le-a datorat.

6. La 28 octombrie 2024, dl avocat Ghenadie Tatarciuc a ridicat, în interesele dlui Ruslan Berlinschi, excepția de neconstituționalitate a articolului 11 alin. (3) lit. b) din Legea insolabilității.

7. Prin Încheierea din 22 noiembrie 2024, Judecătoria Chișinău a admis ridicarea excepției de neconstituționalitate și a sesizat Curtea Constituțională, în vederea soluționării acesteia.

Dosarul nr. 2i-123/2024 (sesizarea nr. 259g/2024)

8. La 20 martie 2024, dl Ruslan Alass a formulat o cerere introductivă pentru intentarea procesului de insolabilitate în privința debitorului *Kass Expo Cargo*. În cererea introductivă, dl Ruslan Alass a notat că a dobândit creanța față de debitor pe baza unui contract de cesiune de la un fost asociat al *Kass Expo Cargo*.

9. Prin Încheierea Judecătoria Chișinău din 22 martie 2024, cererea introductivă a fost admisă și a fost desemnat un administrator provizoriu.

10. În cadrul ședinței de judecată din 5 noiembrie 2024, dl avocat Andrei Iosip a ridicat, în interesele dlui Ruslan Alass, excepția de neconstituționalitate a articolului 11 alin. (3) lit. b) din Legea insolabilității.

11. Prin Încheierea din 29 noiembrie 2024, Judecătoria Chișinău a admis ridicarea excepției de neconstituționalitate și a sesizat Curtea Constituțională, în vederea soluționării acesteia.

B. Legislația pertinentă

12. Prevederile relevante ale Constituției sunt următoarele:

Articolul 16

Egalitatea

„(1) Respectarea și ocrotirea persoanei constituie o îndatorire primordială a statului.

(2) Toți cetățenii Republicii Moldova sunt egali în fața legii și a autorităților publice, fără deosebire de rasă, naționalitate, origine etnică, limbă, religie, sex, opinie, apartenență politică, avere sau de origine socială.”

Articolul 20

Accesul liber la justiție

„(1) Orice persoană are dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești competente împotriva actelor care violează drepturile, libertățile și interesele sale legitime.

(2) Nici o lege nu poate îngrădi accesul la justiție.”

Articolul 23

Dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle

„(1) Fiecare om are dreptul să i se recunoască personalitatea juridică.

(2) Statul asigură dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle. În acest scop statul publică și face accesibile toate legile și alte acte normative.”

Articolul 26

Dreptul la apărare

„(1) Dreptul la apărare este garantat.

(2) Fiecare om are dreptul să reacționeze independent, prin mijloace legitime, la încălcarea drepturilor și libertăților sale.

(3) În tot cursul procesului, părțile au dreptul să fie asistate de un avocat, ales sau numit din oficiu.

(4) Amestecul în activitatea persoanelor care exercită apărarea în limitele prevăzute se pedepsește prin lege.”

Articolul 46

Dreptul la proprietate privată și protecția acesteia

„(1) Dreptul la proprietate privată, precum și creanțele asupra statului, sunt garantate.

(2) Nimeni nu poate fi expropriat decât pentru o cauză de utilitate publică, stabilită potrivit legii, cu dreaptă și prealabilă despăgubire.

[...].”

Articolul 54

Restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți

„(1) În Republica Moldova nu pot fi adoptate legi care ar suprima sau ar diminua drepturile și libertățile fundamentale ale omului și cetățeanului.

(2) Exercițiul drepturilor și libertăților nu poate fi supus altor restrângeri decât celor prevăzute de lege, care corespund normelor unanim recunoscute ale dreptului internațional și sunt necesare în interesele securității naționale, integrității teritoriale, bunăstării economice a țării, ordinii publice, în scopul prevenirii tulburărilor în masă și infracțiunilor, protejării drepturilor, libertăților și demnității altor persoane, împiedicării divulgării informațiilor confidențiale sau garantării autorității și imparțialității justiției.

(3) Prevederile alineatului (2) nu admit restrângerea drepturilor proclamate în articolele 20-24.

(4) Restrângerea trebuie să fie proporțională cu situația care a determinat-o și nu poate atinge existența dreptului sau a libertății.”

13. Prevederile relevante ale Legii insolvenței nr. 149 din 29 iunie 2012 sunt următoarele:

Articolul 11

Componenta și mărimea obligațiilor

„(1) Componenta și mărimea obligațiilor debitorului sunt cele existente la momentul depunerii cererii introductive, dacă legea nu prevede altfel.

(2) La determinarea temeiurilor de insolvență se iau în calcul:

a) mărimea obligațiilor pecuniare, inclusiv suma restanței la livrarea bunurilor, la prestarea serviciilor și la îndeplinirea lucrărilor care urmează a fi plătite de către debitor;

b) mărimea datoriilor la credite, la împrumut, plus dobânda care urmează a fi achitată de către debitor;

c) mărimea prejudiciilor care urmează a fi recuperate de la debitor;

d) mărimea obligațiilor la bugetul public național prevăzute de lege.

(3) **La constatarea insolvenței debitorului nu se ia în calcul valoarea creanțelor constituite din:**

a) penalități și/sau din alte sancțiuni financiare aferente neexecutării obligațiilor;

b) orice obligație de plată față de asociații (membrii, acționarii) debitorului.”

ÎN DREPT

A. Argumentele autorilor excepțiilor de neconstituționalitate

14. Autorul sesizării nr. 214g/2024 afirmă că legislatorul a omis să reglementeze drepturile patrimoniale ale creditorului în situația în care, pe de o parte, are calitatea de asociat al debitorului, iar pe de altă parte, este proprietar al bunurilor folosite de debitor, situație care limitează drepturile unui astfel de creditor în raport cu ceilalți creditori.

15. Autorul sesizării nr. 259g/2024 a notat că norma criticată creează o incertitudine juridică care îi împiedică pe foștii asociați ai debitorului să-și valorifice creanțele de la debitorul lor și, prin urmare, le încalcă dreptul la respectarea proprietății private, dreptul de acces la un tribunal și dreptul la apărare. Așadar, se susține că norma contestată le interzice asociaților, membrilor și acționarilor debitorului să formuleze cereri introductive pentru a-și recupera creanțele.

16. Autorii pretind că dispozițiile contestate sunt contrare articolelor 4, 7, 16, 20, 23, 26, 46, 54 și 114 din Constituție.

B. Aprecierea Curții

17. Examinând admisibilitatea sesizărilor privind excepțiile de neconstituționalitate, Curtea constată următoarele.

18. În conformitate cu articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție, controlul constituționalității legilor, în prezenta cauză a unor prevederi din Legea insolvențabilității, ține de competența Curții Constituționale.

19. Curtea constată că sesizările privind excepțiile de neconstituționalitate sunt formulate de subiectele cărora li s-a conferit acest drept, pe baza articolului 135 alin. (1) literele a) și g) din Constituție.

20. Obiectul excepțiilor de neconstituționalitate îl constituie articolul 11 alin. (3) lit. b) din Legea insolvențabilității. Curtea admite că norma contestată ar putea fi aplicată la examinarea cauzei în care au fost ridicate excepțiile de neconstituționalitate. Curtea observă că articolul contestat a mai făcut anterior obiect al controlului constituționalității, însă autorii nu au motivat sesizările (DCC nr. 64 din 12 iunie 2025). Curtea reține că o altă condiție obligatorie pentru ca excepția de neconstituționalitate să poată fi examinată în fond este incidența unui drept fundamental (a se vedea HCC nr. 16 din 20 mai 2021, § 31).

21. Curtea reține că autorii sesizărilor au menționat incidența articolelor 4 (*drepturile și libertățile omului*), 7 (*Constituția, Legea Supremă*), 16 (*egalitatea*), 20 (*accesul la justiție*), 23 (*dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle*), 26 (*dreptul la apărare*), 46 (*dreptul la proprietate privată și protecția acesteia*), 54 (*restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți*) și 114 (*înfăptuirea justiției*) din Constituție. Curtea trebuie să analizeze, prin prisma argumentelor autorilor sesizărilor, dacă prevederile contestate reprezintă o ingerință într-un drept fundamental.

22. Curtea a notat în jurisprudența sa că articolele 4 și 7 din Constituție comportă un caracter general și reprezintă imperative care stau la baza oricăror reglementări. Aceste articole nu pot fi invocate de sine stătător, ci numai în coroborare cu alte prevederi din Constituție, care trebuie să fie aplicabile (a se vedea DCC nr. 71 din 18 iunie 2024, § 18; DCC nr. 153 din 14 noiembrie 2023, § 19).

23. De asemenea, în jurisprudența sa, Curtea a reținut că articolele 16, 23 și 54 din Constituție nu au o aplicabilitate de sine stătătoare. Pentru a fi aplicabile, autorul sesizării trebuie să demonstreze existența unor ingerințe în drepturile fundamentale (DCC nr. 136 din 19 octombrie 2023, § 19). Abia în cadrul analizei caracterului justificat al ingerinței abstracte în drepturile fundamentale garantate de Constituție Curtea poate pune în operă prevederile acestor articole (DCC nr. 86 din 20 iulie 2023, § 20).

24. Curtea observă că argumentele autorilor, din perspectiva incidenței articolelor 20 și 46 din Constituție, se referă la omisiunea legislatorului de a lua în calcul valoarea creanțelor constituite din orice obligație de plată față de asociații (membrii, acționarii) debitorului la constatarea insolvabilității debitorului, precum și că creditorii care au/au avut și calitatea de asociat al debitorului insolubil ar fi dezavantajat în raport cu alți creditori ai insolubilului.

25. Curtea a stabilit, în jurisprudența anterioară, că scopul general al Legii insolvabilității constă în satisfacerea creanțelor creditorilor din contul patrimoniului debitorului. Așadar, legislatorul a stabilit în mod prioritar maximizarea gradului de valorificare a activelor și recuperarea creanțelor creditorilor (a se vedea HCC nr. 16 din 9 iunie 2020, § 61; HCC nr. 8 din 5 aprilie 2022, § 55) și a încredințat realizarea acestui scop unui profesionist-administrator autorizat.

26. Asociații (acționarii, membrii) societății comerciale/persoanei juridice care și-au unit capitalul și eforturile materiale și intelectuale pentru a desfășura o afacere sunt cele mai interesate subiecte în activitatea eficientă a societății pe care au fondat-o și legislatorul le acordă prioritatea pentru a o menține funcțională și solvabilă. Anume în acest scop, legislatorul a prevăzut că „la constatarea insolvabilității debitorului nu se ia în calcul valoarea creanțelor constituite din [...] orice obligație de plată față de asociații (membrii, acționarii) debitorului” (articolul 11 alin. (3) lit. b) din Legea insolvabilității), precum și că „la orice etapă a procedurii de insolvabilitate, de faliment sau de restructurare, în scopul încetării procedurii, asociații (membrii, acționarii) debitorului sau terții sunt în drept să satisfacă creanțele masei și ale tuturor creditorilor ori să remită debitorului mijloace bănești în mărimea necesară pentru stingerea creanțelor validate, inclusiv a creanțelor de rang inferior și a creanțelor masei debitoare” (articolul 146 alin. (1) din Legea insolvabilității).

27. Având în vedere scopul prioritar menționat la § 26 *supra* și legătura de interese dintre asociat (acționar, membru) cu persoana juridică pe care au fondat-o, dar și efectele decisive pe care le are hotărârea de intentare a procesului de insolvabilitate asupra persoanei juridice în privința căreia a fost intentată procedura de insolvabilitate și implicit asupra drepturilor asociaților (acționar, membru) ei asupra organelor statutare (adunarea generală a acționarilor, consiliu, comisie de cenzori, administrator), pe baza prerogativelor constituționale (articolul 72 alin. (3) lit. i) și 115 alin. (4)) legislatorul a stabilit că, prin hotărârea de intentare a procesului de insolvabilitate, dreptul debitorului de a administra și de a dispune de bunurile

incluse în masa debitoare este transmis administratorului insolvenței/lichidatorului (articolul 74 alin. (1)); activitatea organelor de conducere ale debitorului insolubil se suspendă (articolul 75 alin. (1) lit. a)); achitarea dividendelor sau o altă distribuție a profitului între asociații (articolul 75 alin. (1) lit. g)) și separarea cotei de participare din masa debitoare în legătură cu ieșirea sau cu excluderea debitorului din rândul asociațiilor (acționarilor, membrilor) sunt interzise (articolul 75 alin. (1) lit. e)), iar creanțele asociațiilor rezultate din împrumuturi se vor plăti ca creanțe de rang inferior (a se vedea articolul 43 alin. (2) pct. 6) lit. d)).

28. Cele menționate permit Curții să conchidă că legislatorul a înlăturat asociații (acționarii, membrii) ca persoane care au eșuat în administrarea afacerii și a încredințat unui profesionist-administrator autorizat să administreze în continuare afacerea sau bunurile care au rămas pentru a repara eventualele prejudicii ale creditorilor insolubilului. Așadar, legislatorul a stabilit în mod clar că creanțele asociațiilor (membrilor, acționarilor) față de debitorul insolubil nu sunt admise la masa credală tocmai pentru a proteja integritatea procedurii și valorificarea cât mai eficientă a masei debitoare prin toate mijloacele legale disponibile, pentru o acoperire mai bună a creanțelor creditorilor.

29. În jurisprudența sa, Curtea a conchis că reglementarea prin lege a rangului creanțelor în vederea asigurării unui grad sporit de responsabilitate în gestionarea eficientă a patrimoniului pentru realizarea obiectivului principal al insolvenței este justificată de preocuparea legislatorului de a reglementa în mod judicios aspectele privind distribuția masei debitoare pentru executarea creanțelor patrimoniale ale creditorilor (a se vedea DCC nr. 95 din 6 septembrie 2018, § 26; DCC nr. 147 din 19 decembrie 2019, § 23).

30. În acest sens, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a menționat că, în contextul insolvenței, clasificarea creditorilor reprezintă o trăsătură comună a sistemelor interne ale statelor contractante, fiind concepută pentru a atinge un echilibru între creditorii concurenți și interesele publice mai largi față de un debitor falit care nu are active suficiente pentru a satisface creanțele tuturor creditorilor săi. Complexitatea procedurilor de insolvență presupune, în mod firesc, existența unor reglementări din partea statului pentru a asigura tratamentul egal și corect al creditorilor aflați în situații analoage sau similare. Datorită cunoașterii directe a societății și a nevoilor acesteia, autoritățile naționale sunt, în principiu, mai bine plasate decât judecătorul internațional pentru a aprecia ce este în interesul public. În cadrul sistemului de protecție instituit prin Convenție, ține de competența autorităților naționale să efectueze evaluarea inițială în vederea stabilirii criteriilor care ar trebui să determine importanța și natura privilegiată a creanțelor în procedurile de insolvență. În consecință, autoritățile naționale se bucură de o marjă largă de apreciere în acest domeniu (a se vedea *Acar și alții v. Turcia* (dec.), 12 decembrie 2017, § 33).

31. Prin urmare, această practică se încadrează în marja discreționară a legislatorului, fără a afecta prevederile invocate ale Constituției (a se vedea DCC nr. 95 din 6 septembrie 2018, § 26).

32. Cu privire la incidența articolului 26 din Constituție, Curtea reiterează că dreptul la apărare reprezintă totalitatea prerogativelor și a posibilităților pe care le

au, potrivit legii, persoanele în vederea apărării intereselor lor. Acest drept este restrâns în situația în care persoana nu poate utiliza toate mijloacele procedurale necesare pentru apărarea sa (DCC nr. 153 din 14 noiembrie 2023, § 24). În această cauză, autorii sesizărilor nu ridică problema limitării utilizării mijloacelor procedurale necesare pentru a-și realiza dreptul la apărare. Prin urmare, Curtea nu poate identifica în ce măsură dispozițiile contestate restrâng dreptul persoanei la apărare. Curtea conchide că articolul 26 din Constituție nu este incident în acest caz.

33. Referitor la articolul 114 din Constituție, Curtea reține că autorii nu au motivat în ce măsură prevederile contestate afectează norma constituțională menționată. Astfel, Curtea subliniază că simpla enumerare a unor articole din Constituție, precum și citarea unor considerente din jurisprudența Curții Constituționale și a Curții Europene a Drepturilor Omului în lipsa unei argumentări proprii nu reprezintă critici veritabile de neconstituționalitate (a se vedea DCC nr. 114 din 26 septembrie 2023, § 16).

34. Prin urmare, pe baza celor menționate *supra*, Curtea constată că sesizările privind excepțiile de neconstituționalitate nu întrunesc condițiile de admisibilitate și nu pot fi acceptate pentru examinare în fond.

Din aceste motive, în baza articolelor 135 alin. (1) literele a) și g) și 140 din Constituție, 27 alineatele (2), (3) lit. f) și (4) lit. d), 37 și 40 din Legea nr. 74 din 10 aprilie 2025 cu privire la Curtea Constituțională, Curtea Constituțională

DECIDE:

1. *Se declară inadmisibile* sesizările privind excepțiile de neconstituționalitate a articolului 11 alin. (3) lit. b) din Legea insolvenței, ridicate de dl avocat Ghenadie Tatarciuc, în interesele dlui Ruslan Berlinschi, în dosarul nr. 2i-1029/2023, și de dl avocat Andrei Iosip, în interesele dlui Ruslan Alass, în dosarul nr. 2i-123/2024, ambele pendinte la Judecătoria Chișinău, sediul central.

2. Prezenta decizie este definitivă, nu poate fi supusă niciunei căi de atac, intră în vigoare la data adoptării și se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

Președinte de ședință

Liuba ȘOVA

Chișinău, 28 iulie 2025
DCC nr. 91
Dosarul nr. 241g/2024